

fuerit necessaria aliqua forma ex parte sacerdotis ad matrimonium in ratione sacramenti; idque contra Soto dicentem, quod ante Canum nullus fuerit, qui hanc sententiam defenderet. Ratio autem, quare hoc probabile vocarit Ledesma, erat; quia, inquit, Magister Cano multos pro se adducit Doctores. Sed hos sine jure adduci a Cano ante ostendimus. Subsistit ergo assertio Dominici Soto, nec favet Ledesma adversariis.

Bannez etiam frustra opponitur: nam *primo* falsum est, communem nostram sententiam a multis improbari ante Tridentinum, ut facile evincitur ex allatis hactenus Doctoribus. *Secundo*, pauci sunt admodum, qui post Tridentinum a communi sententia recesserunt, si comparentur iis, qui nobiscum sentiunt. *Tertio*, non sine injuria tot gravissimorum Theologorum, qui fere per quingentos annos hac de re disputarunt, asseritur, eos omnes fugisse veritatem, et soli Cano apparuisse, in re adeo capitali, ubi de forma et ministro sacramenti agitur, præsertim cum argumenta, quæ in Florentino Canus se invenisse putat, debilia sint, ut ex responsis ad ea colligitur; alios vero Doctores male pro se allegarit, ut dictum. Non remanent igitur Tournelio Doctores, nisi Estius, Sylvius, et forte quidam alii.

Quod denique Ludovicus Habert affirmat, sententiam de sacerdote ministro ante Canum receptam fuisse ut probabilem, et quidem in Germania ut probabiliorem; utrumque falsum est, et sine omni fundamento asseritur; cum nulli auctores ante Canum tam in Germania quam extra Germaniam assignari possint, qui ita vel sensissent, vel docuissent, vel scripserint.

316. *Obj. VII. Ex ratione.* 1°. Matrimonium contractum solis conjugum verbis non significat effectum sacramentalem. 2°. Ante Tridentinum et juxta jus antiquum sponsalia per copulam affectu maritali factam transibant in matrimonium, et copula sic habita supplebat vices horum verborum: *accipio te*, etc. ergo contrahentes non possunt dici ministri hujus sacramenti; quia alias copula illa illicita dici deberet pars sacramenti, vel actio vice Christi facta; quod absurdum est dicere.

Ad 1^{am}. R. N. A. Significat enim spiritualem conjunctionem conjugum per charitatem mutuam.

Ad 2^{am}. R. 1°. Videtur esse moraliter impossibile, ut copulam animo maritali factam nulla præcedant verba vel signa, quibus sponsi significant, se in eam consentire affectu maritali; ac ut proinde non antecedenter ad illam sit contractum matrimonium per illa verba vel signa consensus. Interim etiam admissio casu

R. 2°. *D. Ant.* Copula carnalis præcise et ratione sui N. Nam etiam tunc copula, secundum se erat indifferens, ut fieret vel affectu maritali in ordine ad contrahendum matrimonium, vel animo fornicario explendæ libidinis causa. Copula ratione signi, vel cum manifestatione mutui consensus in matrimonium C. Cum enim copula ratione sui sit indifferens, ut fiat vel animo maritali, vel fornicario, non ipsa, sed utriusque consensus externe expressus fiebat vice Christi prout ordinatus ad sacramentum. Nimirum causa efficiens matrimonii sacramenti est consensus mutui externe expressus; quod autem expressio fiat per hoc vel tale signum, habet se accidentaliter et materialiter. Sique hoc signum sit actio turpis, non ideo

valori obstat sacramenti, sed solum ponit obicem gratiæ ex parte subjecti. Sic respondere debent ipsi adversarii in casu, quo aqua in baptismo applicatur per tactus impudicos, ubi quidem hæc actio esset materia proxima baptismi.

ARTICULUS V.

QUÆ SIT MATERIA ET FORMA SACRAMENTI MATRIMONII?

317. Multiplex hic est Scholasticorum sententia. Illi, quibus placet, ministrum hujus sacramenti sacerdotem esse, pro materia plerique assignant contractum legitimum; pro forma verba sacerdotis: *Ego vos in Matrimonium conjungo*. Cæteri vero, qui nobiscum communiter alias ipsos contrahentes esse hujus sacramenti ministros contendunt, quoad materiam et formam tamen dissentiant. Navarrus in Summ. cap. 22. consensum internum esse materiam adæquatam docet; formam vero verba, aut alia externa signa consensum exprimentia. Paludan. in 4. dist. 26. q. 4. a. 3. ad 2., Covarr. L. 4. Decret. p. 2. c. 1., Vasquez disp. 3. de Matrim. sect. 5. aliique ipsa contrahentium corpora esse materiam sustinent; formam, consensum verbis aliisve signis sufficienter expressum.

Nos cum Suarez, Bellarm., Sanch., et recentioribus passim in contractibus duplicem materiam distinguimus. Altera est remota seu *circa quam*, quæ sunt res ipsæ, de quibus contrahitur, et objectum, in quod cadit consensus contrahentium. Altera est proxima seu *ex qua*, et dicitur illa, ex qua componitur et constat contractus. Prior constitutionem contractus non intrat, cum sit tantum ipsius objectum. Posterior contractum ingreditur ut pars intrinseca, ex qua et forma constituitur unum compositum morale pariens obligationem ex parte utriusque contrahentis. Unde

318. *Dico I.* Materia adæquata hujus sacramenti non videtur convenienter poni posse præcise in consensu interno.

Prob. Primo enim consensus internus non potest dici materia *remota*, ut per se patet; cum materia remota sit illa res, circa quam ipse consensus versatur. Deinde non potest convenienter dici materia *proxima*. *Prob. hæc pars 1°.* In contractu humano: item in sacramentis materia debet saltem ex aliqua sui parte esse sensibilis; sacramenta enim ex genere suo sunt signa sensibilia, non tantum ratione formæ, sed etiam materiæ; sed consensus internus ex nulla sui parte sensibilis est. Dixi: *saltem ex aliqua sui parte*, quia non est inconueniens, materiam partialiter esse insensibilem, quæ fiat sensibilis per aliam materiam partialem, ut in sacramento Pœnitentiæ dolor interior, qui est partialis materia, fit per confessionem sensibilis, quæ cum dolore unam materiam totalem integrat. *Prob. 2°.* Materia et forma in sacramentis debent proportionari materiæ et formæ in compositis physicis; per horum enim analogiam assignantur in sacramentis: sed in compositis physicis materia semper est quid indifferens et determinabile; forma autem determinata ad unum; ergo idem in sacramentis dicere convenit. *Subs.* Atqui consensus internus non est quid indifferens et determinabile in conjugibus, sed est actus determinatus ad suum tantum objectum

exprimendum; nec determinatur a verbis, sed ab his solam sensibilitatem accipit; ergo non potest esse conveniens materia matrimonii.

319. *Dico II.* Corpora contrahentium, seu ut aliis dicere placet, jus vel dominium in corpora in ordine ad usum conjugalem, sunt materia remota et circa quam; non proxima et ex qua.

Prob. Materia proxima et ex qua est pars materialis ipsius contractus, quam intrinsece componit: atqui corpora contrahentium, vel jus in ea in ordine ad usum conjugalem non componunt intrinsece contractum, sicut res vendita, ager, vinea non componit intrinsece venditionem; igitur materia proxima dici non possunt. Sunt tamen materia remota, et circa quam, quia circa corpora, vel jus mutuum in ea contractus versatur; sicut venditio versatur circa agrum. Unde nullus jurisconsultus hactenus contractum definiit per res, circa quas contractus versatur; sed per mutuum consensum expressum, vel per mutuam obligationem, ut per proprietatem ex contractu consequentem. Sic Inst. de Oblig. ex cons. pr. contractus emptionis, venditionis, locationis, conductionis, societatis, solo consensu dicuntur perfici, nulla mentione facta rerum, quæ emuntur, locantur, etc.

Conf. 1. In eo formaliter constituendus est contractus, ex quo proxime et immediate sequitur mutua contrahentium obligatio; hæc enim proprius ipsius est effectus, vel proprietas: atqui hæc non ex rebus, sed mutuo paciscentium consensu et conventionem nascitur. Unde Ulpian. l. Labeo. 49. ff. de V. S. contractum per mutuam contrahentium obligationem ut per proprietatem, quæ immediate naturam contractus consequitur, definit. Eadem vero matrimonio conveniunt, cum nihil aliud sit, quam contractus civilis ad dignitatem sacramenti elevatus. Unde specialiter pro hoc

Conf. 2. Corpora, vel jus et dominium mutuum in illa, nec significant, nec causant gratiam; ergo non possunt esse pars materialis sacramenti.

320. *Dico III.* Materia proxima hujus sacramenti et forma sunt ipsi contrahentium actus, quibus sibi mutuo corpora, vel mutuum in ea dominium in ordine ad conjugalem usum tradunt, et traditionem acceptant. Materia est *traditio*; forma, ejus *acceptatio*; utraque dicens et *consensum internum* et *externam expressionem*.

Prob. In aliis contractibus materia et forma actus sunt contrahentium, ita ut traditio habeat rationem materiæ; acceptatio, formæ; ergo et in contractu matrimoniali; nam in ratione contractus matrimonium a cæteris civilibus contractibus non distinguitur; nec ut sacramentum est, diversam habet materiam et formam a se ipso, ut contractus est. *Antec. Prob.* Illud se habet per modum materiæ, quod se habet per modum determinabilis; illud vero se habet per modum formæ, quod se habet per modum determinantis: sed traditio se habet per modum determinabilis; et acceptatio illius per modum determinantis; traditio enim adhuc quid informe est; per eam enim solum contractus inchoatur, estque inefficax, et manet suspensa, donec accedat acceptatio, per quam traditio fit perfecta et efficax, totusque contractus perficitur. Dixi: *utraque dicens et consensum internum*, etc. Matrimonium enim qua sacramentum necessario sensibilitatem requirit, quæ per actum externum habetur; qua contractus vero exigit essentialiter

utrumque; quia contractus ex consensu interno et externa expressione constituitur.

321. *Obj. I.* Ergo idem erit materia et forma in hoc sacramento.

R. D. Idem secundum eandem considerationem *N.* secundum diversas considerationes *C.* Eadem enim verba: *accipio te in meam*: *accipio te in meum*, ita sunt acceptatio ab una parte, ut simul sint traditio corporis proprii; sic dum sponsus ait: *accipio te in meam*, his suum corpus tradit, et simul acceptat traditionem sponsæ; similiter sponsa dum dicit: *accipio te in meum*, et suum corpus tradit sponso, et acceptat traditionem sponsi; idem igitur actus sub diversa consideratione materia est et forma; materia, ut est traditio; forma, ut est acceptatio.

Et hoc videtur velle Florentinum, dum causam efficientem matrimonii assignat mutuum consensum per verba de præsentibus expressum, nulla alia assignata causa aut materiali, aut formali, cum tamen in reliquis suam cuique et materiam et formam assignet; cur enim hoc, nisi quia sentit Concilium, in hoc sacramento non aliam esse causam materialem et formalem, quam illam, quæ est efficiens; alias enim eam expressisset, ut fecit in sacramentis reliquis? Nec latuit Concilium, in sacramentis causam efficientem non distingui a causa materiali et formali; ablutio enim et verba a baptizante prolata sunt materia et forma baptismi, et simul causa effectrix tum gratiæ, tum characteris, quem imprimunt: ita mutuus consensus conjugum externe expressus, causa materialis est, quatenus est traditio; formalis, quatenus acceptatio; efficiens vero respectu gratiæ, quam confert, et nexus, vel conjugalium vinculi, quod causat. Verum

322. *Obj. II.* Juxta Florentin. cit. materia sacramentorum sunt res, forma vero sunt verba; sed juxta nos etiam verba vicem materiæ subeunt.

R. D. Maj. Res et verba semper materialiter *N.* formaliter, quatenus habent conditionem materiæ et formæ *C.* In sacramentis non tam attendi debet ad res et verba materialiter, quam ad ea formaliter, h. e. quatenus habent rationem materiæ et formæ. Unde sicut in sacramento Pœnitentiæ etiam verba habent conditionem materiæ, scilicet confessio; ita in Matrimonio res verbis explicatæ conditionem formæ, et eadem verba secundum aliam considerationem habere possunt conditionem materiæ; neque enim Florentinum, licet dixerit sacramenta perfici materia, forma et intentione ministri, ideo dixit, hæc tria in singulis debere realiter distingui.

323. *Obj. III.* Actus contrahentium non significant effectum hujus sacramenti; ergo.

R. N. Ant. Directe enim et explicite significant juris mutui, et conjunctionis vinculum; ac consequenter implicite gratiam ad actus juris illius et conjunctionis conjugalium necessariam.